สรุปสถานการณ์หนี้สาธารณะและหนี้ภาคครัวเรือนของไทย

- **หนี้สาธารณะของไทยในปีงบประมาณ 2565 ขยายตัว 11.1% จากปี 2564 โดยเป็นการขยายตัวต่อเนื่องเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจและชดเชยรายได้ของประชาชนจากวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563** โดยมูลค่าหนี้สาธารณะในปีงบประมาณ 2563 ขยายตัวจากปี 2562 ถึง 13.7% และปี 2564 ขยายตัว 19% ซึ่งสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ปีงบประมาณ 2565 อยู่ที่ 60% สูงกว่าปีงบประมาณ 2564 ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ 58% ในขณะที่ GDP เริ่มฟื้นตัว การขยายมูลค่าหนี้สาธารณะในสัดส่วนสูงเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จะทำให้รัฐบาลต้องเร่งเก็บภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อชำระหนี้สาธารณะในอนาคต
- **หนี้ภาคครัวเรือนของไทย ณ ครึ่งปีแรกของปี 2565 เติบโตจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 3.5% ชะลอตัวจากช่วงสิ้นปี 2564 ซึ่งขยายตัวที่ 3.9%** ในขณะที่มูลค่า GDP เริ่มฟื้นตัว ทำให้สัดส่วนของหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ชะลอจาก 90% ณ สิ้นปี 2564 มาอยู่ที่ 88.2% ณ ครึ่งปี 2565 ซึ่งสะท้อนถึงการชะลอการบริโภคของประชาชน และอาจทำให้การขับเคลื่อนการฟื้นฟูเศรษฐกิจผ่านการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวช้าตามไปด้วย

รูปที่ 1 หนี้สาธารณะและหนี้ภาคครัวเรือนของไทยรายไตรมาส ปีงบประมาณ 2562 – 2565

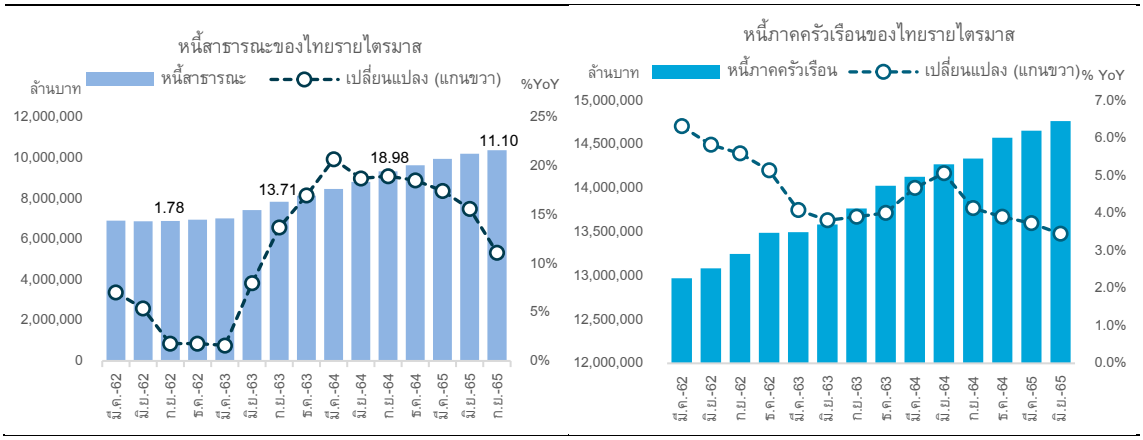

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 2 สัดส่วนมูลค่าหนี้สาธารณะต่อ GDP และสัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP

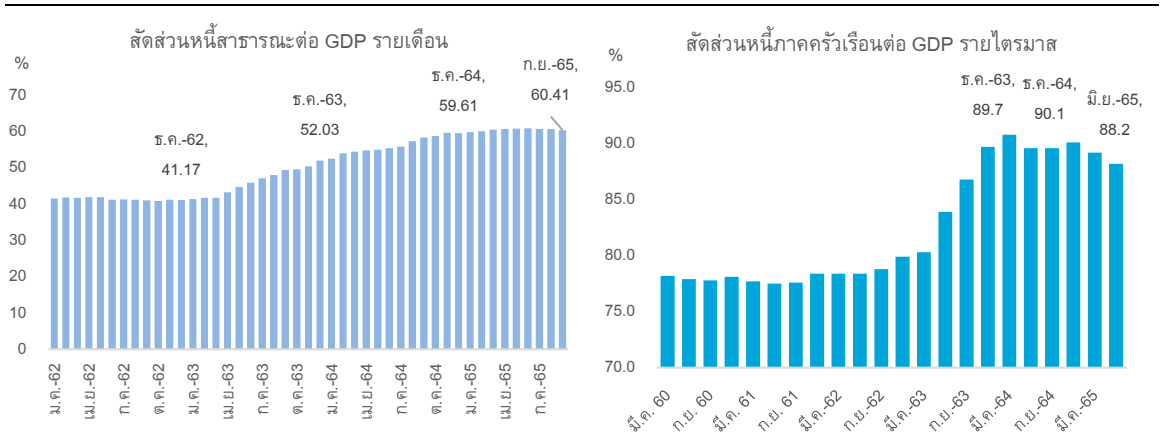

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะและธนาคารแห่งประเทศไทย

Disclaimer:
ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

สถานการณ์หนี้สาธารณะของไทย

- **มูลค่าหนี้สาธารณะของไทยในปี 2563 เพิ่มจากปี 2562 ถึง 13.7% ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 จากนั้นเพิ่มขึ้นอีก 19% ในปี 2564 และเริ่มชะลอลงในปี 2565** เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั่วโลกคลี่คลายและมีการยกเลิกการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศและเงื่อนไขการกักตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้ความจำเป็นของรัฐบาลในการกู้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ด้านสาธารณสุขและการชดเชยรายได้ลดลง
- **รัฐบาลยังมีความจำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและได้มีการขยายเพดานสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ไปถึง 70% ในปี 2565**[1] **โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ของไทยเพิ่มจาก 41% ในปี 2562 เป็น 50% ในปี 2563 และขยายตัวถึง 58% ในปี 2564** แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ยังถือว่าสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่ากังวล ทั้งนี้ โครงสร้างหนี้สาธารณะของไทยมีสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่ำ ทำให้ภาระหนี้สาธารณะไม่ผันผวนตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมากนัก
- **อย่างไรก็ตาม การก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นย่อมหมายถึงการที่จะต้องมีการเก็บภาษีจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นด้วยเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในอนาคต** ในขณะที่มูลค่าภาษีที่จัดเก็บได้ยังคงอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจยังไม่กลับเข้าสู่ภาวะปกติและข้อจำกัดด้านฐานภาษี ดังนั้น คาดว่ารัฐบาลจะพยายามขยายฐานภาษีและพัฒนาภาษีประเภทใหม่ รวมทั้งปรับเพิ่มอัตราภาษีเดิมที่มีอยู่ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการคลังของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อกำลังซื้อของประชาชนและการลงทุนของภาคเอกชนแม้ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจะกลับสู่ภาวะปกติแล้วก็ตาม

รูปที่ 3 สัดส่วนมูลค่าหนี้สาธารณะต่อ GDP ของภูมิภาคอาเซียน และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศของหนี้สาธารณะ ปีงบประมาณ 2564

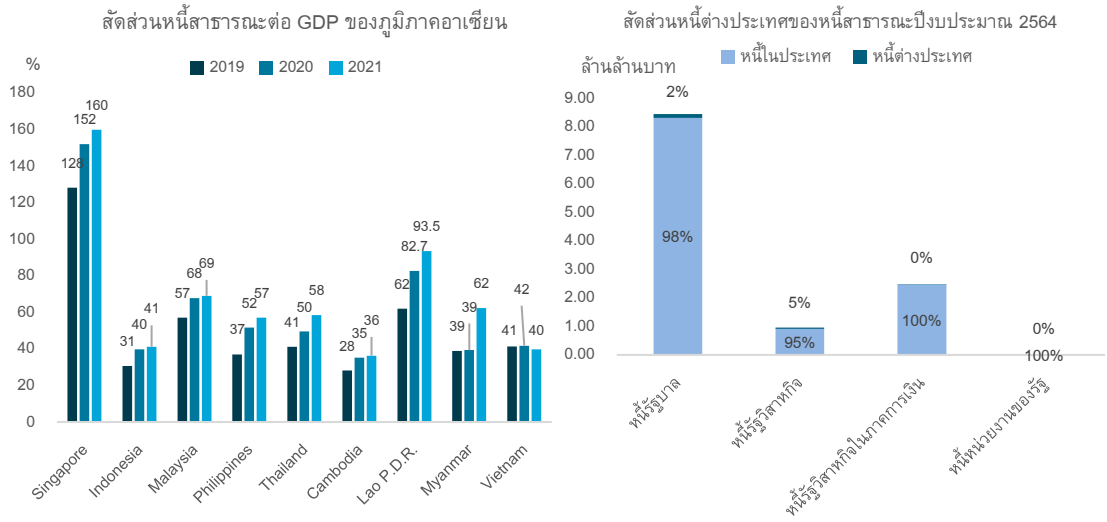

ที่มา : IMF (October 2022) Fiscal Monitor: Helping People Bounce Back

[1] สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (2565), การปรับปรุงแผนบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ 2565 ครั้งที่ 3

Disclaimer:
ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

สถานการณ์หนี้ภาคครัวเรือนของไทย

- **ในช่วงปี 2564 สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ 90.1% เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 89.7% ในปี 2563 ซึ่งสัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจาก 79.9% ในปี 2562 เนื่องจาก GDP หดตัวอย่างมากจากสถานการร์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19** ซึ่งภาครัฐได้ดำเนินมาตรการควบคุมโรคด้วยการจำกัดการเดินทางและการรวมกลุ่มของประชาชน ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องหยุดชะงัก โดยการเติบโตของ GDP ในปี 2562 อยู่ที่ 2.2% ส่วนปี 2563 GDP หดตัว -6.2% แม้ว่าในปี 2564 จะเติบโตที่ 1.5% แต่การเพิ่มขึ้นของ GDP ในปี 2564 ยังมีสัดส่วนน้อยกว่าการหดตัวในปีก่อนหน้า ในขณะที่มูลค่าของหนี้ภาคครัวเรือนยังมีมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในอัตราที่ชะลอตัวลง
- **เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหนี้ภาคครัวเรือนในแต่ละหมวด พบว่า หมวดบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลในปี 2563 หดตัว 0.7% จากปี 2562 จากเดิมที่มีการเติบโตถึง 29% และกลับมาขยายตัว 13% ในปี 2564 ในขณะที่หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคในปี 2563 ยังคงมีการเติบโตแต่ชะลอลงเหลือ 5%** แสดงถึงการลดการกู้ยืมผ่านบัตรเครดิตในช่วงปี 2563 ซึ่งยังคงมีการใช้มาตรการจำกัดการเดินทางอย่างเข้มข้น และในปี 2564 เริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการจำกัดการเดินทางทำให้ประชาชนเริ่มกลับมาใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและทำให้มีการใช้บริการผ่อนชำระผ่านบัตรเครดิตเพิ่มขึ้น ส่วนหนี้ในการซื้ออสังหาริมทรัพย์และหนี้เพื่อการประกอบอาชีพยังมีการเติบโตแบบทรงตัว โดยในปี 2564 หนี้ในการซื้ออสังหาริมทรัพย์ขยายตัวที่ 5.0% จากปี 2563 และหนี้เพื่อการประกอบอาชีพในปี 2564 ขยายตัวที่ 5.1% จากปี 2563 ที่มีการขยายตัวที่ 4.2% อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมการขยายตัวของมูลค่าหนี้ภาคครัวเรือนยังคงเติบโตในอัตราที่ชะลอตัวต่อเนื่อง ในขณะที่การเติบโตของ GDP เริ่มมีทิศทางฟื้นตัว ทำให้สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ของไทยมีแนวโน้มลดลง

รูปที่ 4 มูลค่าหนี้ภาคครัวเรือนและการเปลี่ยนแปลง GDP รายไตรมาส และการขยายตัวของมูลค่าหนี้ภาคครัวเรือนแบ่งตามวัตถุประสงค์

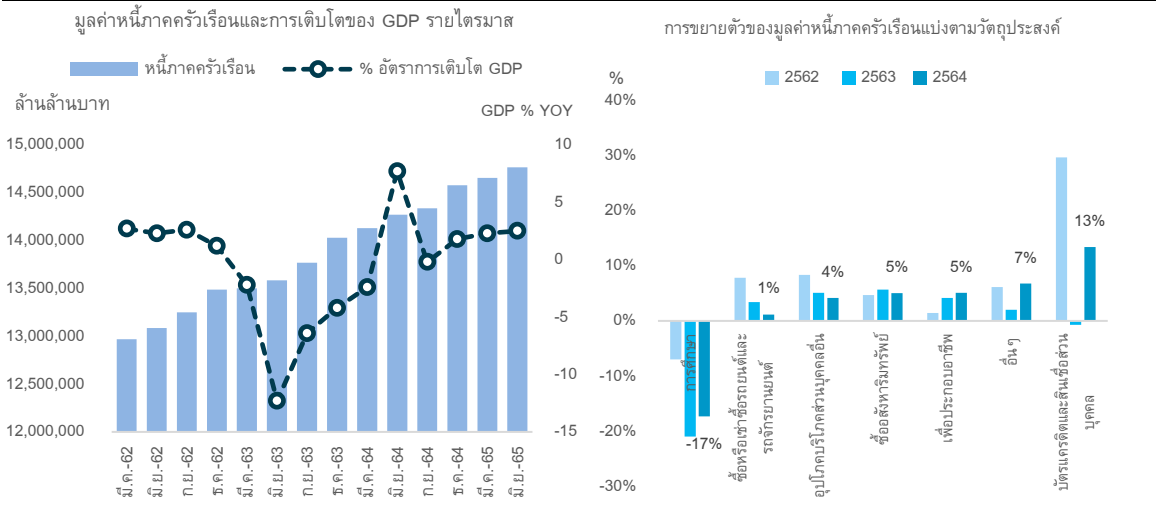

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

Disclaimer:
ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

- **อัตราดอกเบี้ยนโยบายของประเทศไทยปรับเพิ่มจาก 0.5% ในปี 2564 เป็น 1.25% ในปี 2565 เพื่อชะลอภาวะเงินเฟ้อสูง** เนื่องจากวิกฤตเงินเฟ้ออย่างรุนแรงทั่วโลกซึ่งเป็นผลมาจากการขาดแคลนสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก[2] **ทำให้อัตราเงินเฟ้อของไทยปรับเพิ่มจาก 2.2% ในปี 2564 เป็น 5.8%[3] ในปี 2565** ซึ่งการปรับเพิ่มดอกเบี้ยนโยบายจะกดดันให้สถาบันการเงินต้องปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยตามไปด้วย และจะส่งผลให้ประชาชนมีภาระหนี้เพิ่มขึ้น ในเดียวกันภาวะเงินเฟ้อจะทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อลดลง

รูปที่ 5 อัตราดอกเบี้ยนโยบาย และอัตราเงินเฟ้อของไทย

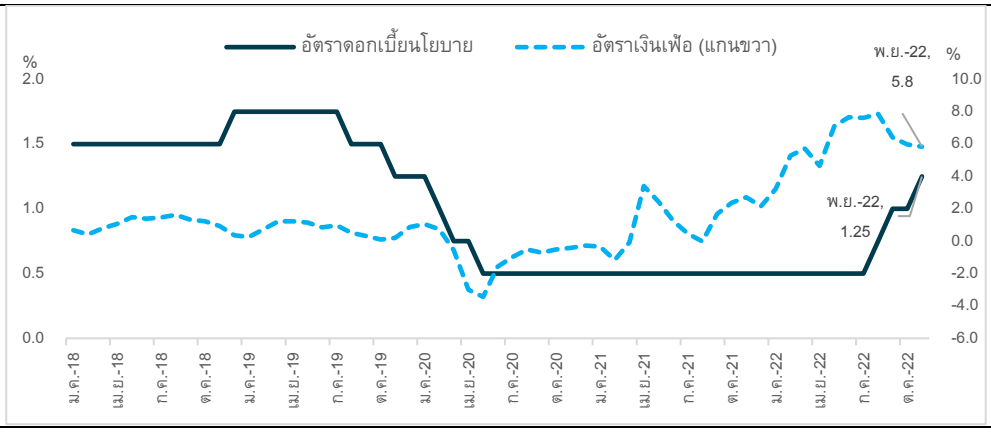

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

- **แม้ว่าจะมีการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อยังมีแนวโน้มทรงตัวในระดับสูง แต่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจตั้งแต่ช่วงครึ่งปีหลังของปี 2565 จะทำให้การบริโภคภาคครัวเรือนมีแนวโน้มเติบโตจากปี 2564 อย่างไรก็ตาม คาดว่าการขยายตัวของหนี้ภาคครัวเรือนในปี 2566 จะทรงตัวต่อเนื่องจากปี 2565** โดยการเพิ่มขึ้นของหนี้ภาคครัวเรือนจะอยู่ในหมวดการบริโภคที่มีผลของภาระหนี้ในระยะสั้น เช่น หมวดบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลและการอุปโภคบริโภค เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อ ส่วนหนี้ภาคครัวเรือนที่มีผลของภาระหนี้ในระยะยาว เช่น การซื้ออสังหาริมทรัพย์และการซื้อหรือเช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์ จะมีแนวโน้มชะลอตัวเนื่องจากการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

ผู้จัดทำบทวิเคราะห์

นางสาว ศศิมา วงษ์เสรี (sasimaw@lhbank.co.th)

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เฮ้าส์
ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)

[2] วิกฤติเงินเฟ้ออย่างรุนแรงทั่วโลกเริ่มจากการหยุดชะงักของการผลิตตลอดห่วงโซ่อุทานของโลก (Global Supply Chain Disruption) ตามการใช้มาตรการจำกัดการเดินทางในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 อย่างรุนแรง ทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้า และต่อมาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2565 มีการใช้มาตรการคว่ำบาตรทางการค้าต่อรัสเซียของประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจเพื่อตอบโต้การสู้รบระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้สินค้าโภคภัณฑ์ขาดแคลนรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะหมวดสินค้าที่รัสเซียเป็นผู้ส่งออกหลักของโลก เช่น น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ แร่โลหะ และธัญพืช และส่งผลให้เกิดวิกฤตเงินเฟ้อทั่วโลก

[3] ข้อมูลเงินเฟ้อเดือนพฤศจิกายน 2565 update ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2565

Disclaimer:
ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง